

TISKOVÁ ZPRÁVA

Dny lidové architektury letos v Ústeckém kraji představí domy s podstávkou

Praha, 12. července 2016

V sobotu 16. července v 10 hodin začnou v Lipové na Děčínsku letošní *Dny Lidové architektury Čech, Moravy a Slezska* – zahájí je tentokrát slavnostní křest průvodce *Lidové stavby Ústeckého kraje*. Oslavy konané každoročně při příležitosti narození Jakuba Bursy jsou letos zaměřené především na tzv. podstávkové domy českého Švýcarska a Šluknovska.

Podstávkový dům, tedy dům se specifickou podpůrnou konstrukcí, která vynáší patro či střechu je základním stavebním typem této oblasti. Může být přízemní, patrový i s polopatrem, jeho přízemí bývá zčásti roubené a zčásti zděné, patro či polopatro pak roubené či hrázděné. Někdy je konstrukce domu překryta bedněním ze širokých prken nebo obkladem z břidlice či eternitu. Podstávka – často zdobená a vyřezávaná – vytváří před roubenou stěnou jakési slepé arkády, u patrových domů často bývá doplněna dlouhou pavlačí s prkenným, ozdobně vyřezávaným zábradlím.

Právě tento, na našem území specifický, typ venkovské architektury budou mít příležitost poznat návštěvníci a účastníci již třetího ročníku *Dnů lidové architektury Čech, Moravy a Slezska*. Zahájeny budou v sobotu 16. července v 10 hodin a jejich stěžejní část budou tvořit přednášky odborníků na lidovou architekturu a komentované prohlídky domu čp. 424 v Lipové u Šluknova, jednoho z typických podstávkových domů regionu. Doplněny budou prohlídkami kostela svatých Šimona a Judy, ale také ukázkami stavebních řemesel (zedník, kamnář, truhlář). Program bude pokračovat i v dalších dnech; dům čp. 424 i kostel si návštěvníci budou moci prohlédnout nejen v neděli 17. července (v 10, 14 a 17 hodin), ale po celý další týden (v 10 a 17 hodin či po domluvě – detaily viz www.lipova.cz/A/dny-lidove-architektury).

Dny lidové architektury se však konají i na jiných místech – v neděli 17. července například v Rumburce, kde lze navštívit dům čp. 879/27 ve Šmilovské ulici nebo se připojit ke komentované prohlídce vesnické památkové rezervace začínající v 15 hodin. O týden později než v Lipové, 23. července, ožíví Dny lidové architektury Víseckou rychtu v Kravařích na Liberecku. Komentované prohlídky rychty doplní beseda a autogramiáda autorů knihy *Lidové stavby Libereckého kraje* i kulturní program. Až do 31. července pak trvá výstava *Lidové památky českého Švýcarska* v Krásné Lípě. Další akce viz příloha TZ.

Dny lidové architektury mají oslovit, motivovat a inspirovat zástupce státní správy i samosprávy, odborné instituce a organizace, neziskové iniciativy, vlastníky, investory, projektanty, řemeslníky, odborníky i laiky cílevědomějším, ohleduplnějším a promyšlenějším přístupem k péči o jedinečné dochované kulturní dědictví. Mají tedy být podnětem k hlubšímu poznání a pochopení hodnot a významu lidového stavitelství a posílení vědomí odpovědnosti za jeho uchování.

Jakuba Bursa, významný venkovský stavitel a tvůrce jihočeského „selského baroka“, se narodil 21. července 1813 a při příležitosti dvoustého výročí této události byl rok 2013 vyhlášen Rokem lidové architektury. Období okolo jeho data narození jsou od té doby využívány k připomenutí nejen jeho osobnosti, ale také k popularizaci lidové architektury. Místo konání je proměnlivé – akce se přesouvá po celé republice, a fanoušci lidové architektury tak mohou poznat lidové stavby v různých koutech země. Dny lidové architektury pořádá FOIBOS BOOKS, s. r. o. za podpory Ústeckého kraje,

ministerstva kultury a partnerů. Významný podíl na jejich přípravě mají odborníci Národního památkového ústavu – tentokrát převážně z územního odborného pracoviště v Ústí nad Labem.

Národní památkový ústav je největší příspěvkovou organizací Ministerstva kultury ČR. Současnými zákony, zejména zákonem památkovým, je mu svěřena řada odborných úkolů týkajících se státní památkové péče. Poskytuje např. odborné podklady pro rozhodnutí výkonných orgánů, metodicky působí na sjednocení přístupů při záchraně a rozvíjení hodnot památkového fondu na území ČR, jehož soupis také vede. Aktivně zasahuje do procesu prohlášení jednotlivých předmětů, objektů a území kulturními památkami a zajišťuje v rámci svých možností jejich dokumentaci. Pro výkon odborné složky památkové péče disponuje sítí 14 územních odborných pracovišť se sídlem v každém kraji. Jako vědecká a výzkumná organizace se Národní památkový ústav podílí na mnoha projektech, plní výzkumné úkoly, poskytuje odborné vzdělávání v oblasti památkové péče a ročně vydá na 50 publikací. Vedle toho spravuje více než sto nemovitých památek v majetku státu – hrady a zámky (od Karlštejna přes Hlubokou, Jindřichův Hradec až po Lednicko-valtický areál), klášterní areály (Plasy, Kladruby u Stříbra, Zlatá Koruna a další), památky lidové architektury (Hamousův statek ve Zbečně, skanzeny v Zubrnici, Příkazích či na Veselém Kopci) i průmyslové památky (Důl Michal v Ostravě), z nichž většina je přístupná veřejnosti.

Kontakt:

Mgr. et Mgr. Jana Tichá, tisková mluvčí NPÚ, tel. +420 257 010 206, +420 724 511 225, ticha.jana@npu.cz

Vybrané akce:

- LIPOVÁ – podstávkový dům čp. 424 a jeho okolí: 16. 7. – slavnostní zahájení a celodenní doprovodný kulturní program, 17. 7. a celý následující týden – prohlídky podstávkového domu a kostela sv. Šimona a Judy s výkladem.
- DOUBICE – Doubické muzeum v čp. 1: 16. – 17. 7. – možnost návštěvy během celého víkendu, následující týden – možnost návštěvy po dohodě na tel. 603 741 974 nebo 603 819 864 (Spolek přátel Doubice z.s.).
- JETŘICHOVICE – nedávno kompletně památkově obnovená usedlost Christiánův dvůr č.e. 107: 23. 7., 15. 00 – komentovaná prohlídka exteriérů i interiéru s odborným výkladem Ing. arch. Tomáše Eflera, který se na rekonstrukci podílel.
- KOPEC – udržovaný podstávkový dům čp. 40 v soukromém vlastnictví v malé osadě poblíž obce Brtníky: 16. – 24. 7. – možnost prohlídky i s nahlédnutím do interiéru a popovídání s majiteli, kdykoliv či po dohodě na tel. 602 255 443 (p. Josef Moravec).
- KRÁSNÁ LÍPA – Dům Českého Švýcarska na náměstí: 1. – 31. 7., denně 9. 00 – 18.00 – výstava Lidové památky Českého Švýcarska
- RUMBURK – Šmilovského ulice s tkalcovskými domky z konce 18. století nedaleko centra města, vesnická památková rezervace (Spolek přátel Rumburku z.s.): 17. 7., 10.00 – 17.00 – komentované prohlídky areálu s odborným výkladem a návštěva malé expozice v podstávkovém domě čp. 879/27
- STUDENÝ – nevelká osada nedaleko České Kamenice s řadou dochovaných podstávkových domů, v jejím okolí nedávno vytvořeny zásluhou Občanského sdružení pod Studencem z.s. dvě zážitkové trasy vedoucí romantickou krajinou a spojující drobné půvabné sakrální a pietní památky, výchozím bodem je zachráněná přenesená historická hasičská zbrojnice stojící u silnice poblíž centra obce, v níž je umístěno malé informační centrum: 16. – 17. 7. infocentrum otevřeno celodenně, jinak prohlídka trasy individuální, po dohodě s personálem infocentra možnost návštěvy některých udržovaných podstávkových domů ve vsi